

ERFRECHT BIJ WEDERSAMENGESTELDE GEZINNEN V. VLIEGEN

België is binnen Europa de absolute koploper wat betreft het aantal echtscheidingen. Wedersamengestelde gezinnen groeien als paddenstoelen uit de grond. Ongeveer 1 kind op 10 leeft in een wedersamengesteld gezin.

Verscheidene uiteenlopende situaties zijn mogelijk: partners met kinderen uit een vorige relatie, gemeenschappelijke kinderen, halfbroers en -zussen, stiefkinderen, adoptiekinderen... De samenstelling van de hedendaagse gezinnen wordt steeds complexer en gevarieerder. Bij leven zorgt dit vaak al voor de nodige problemen. De grootste moeilijkheden ontstaan echter zodra er sprake is van een erfenis.

Als wedersamengesteld gezin kan U maar beter Uw voorzorgen nemen en Uw vermogen op voorhand plannen om zoveel mogelijk discussies uit te sluiten.

Partners in een wedersamengesteld gezin willen echter veeleer tegenstrijdige dingen. Zij wensen enerzijds de langstlevende partner zoveel mogelijk beschermen in geval van overlijden. Anderzijds wensen zij dat hun eigen kinderen niet worden benadeeld ten voordele van de kinderen van de langstlevende partner.

Men kan zich afvragen of het Belgische erfrecht een oplossing kan bieden voor deze hedendaagse problematieken. Hoe kan men tegemoet komen aan deze tweeledige wens van partners uit een wedersamengesteld gezin?

Bescherming langstlevende

De bescherming van de langstlevende kan verzekerd worden door het opstellen van een testament. U kan in een testament Uw vermogen zoveel mogelijk nalaten aan Uw langstlevende partner. U dient echter wel rekening te houden met het reservatair deel van uw eigen kinderen. Uw eigen kinderen hebben immers sowieso recht op een gedeelte van Uw nalatenschap.

Concreet betekent dit het volgende:

- U heeft 1 kind → U kan 1/2 van uw nalatenschap toebedelen aan uw partner
- U heeft 2 kinderen → U kan 1/3 van uw nalatenschap toebedelen aan uw partner
- U heeft 3 of meer kinderen → U kan 1/4 van uw nalatenschap toebedelen aan uw partner

Het is bijgevolg niet mogelijk om Uw volledige vermogen aan uw langstlevende partner na te laten.

Bescherming eigen kinderen

Indien U voor Uw partner overlijdt, is het evenwel zo dat in geval van testamentaire toebedeling van het beschikbaar deel aan Uw partner Uw eigen kinderen steeds minder zullen erven.

Bijvoorbeeld: An x Jos
| |
Jan Kris

An en Jos zijn een wedersamengesteld gezin. Zij hebben elk een kind uit een vorige relatie (Jan en Kris). Zij beschikken elk over een vermogen van 150.000 EUR (samen 300.000 EUR). Zij hebben elk een testament opgesteld waarin zij het beschikbaar deel van hun vermogen toebedelen aan de langstlevende partner.

Jos sterft:

- Kris erft $\frac{1}{2}$ van het vermogen van Jos of 75.000 EUR (reservatair deel)
- Jan erft niets.
- An erft $\frac{1}{2}$ van het vermogen van Jos of 75.000 EUR (testamentaire toebedeling)

Nadien sterft An:

- Het vermogen van An bestaat nu uit 150.000 EUR (eigen deel) + 75.000 EUR (erfenis van Jos). Dit gedeelte komt integraal toe aan Jan, die aldus 225.000 EUR erft.
- Kris erft niets.

Kris zal uiteindelijk 75.000 EUR erven en Jan zal 225.000 EUR erven, enkel en alleen door het feit dat Jos de eerststervende partner is.

Indien An eerst zou overlijden, zou de omgekeerde situatie van toepassing zijn.

Hoe meer U aldus bij testament toebedeelt aan Uw langstlevende partner, hoe minder Uw eigen kind uiteindelijk zal erven en dit in het voordeel van Uw stiefkind.

Teneinde deze ongelijkheid te bestrijden, bestaan 2 mogelijke oplossingen.

Ten eerste zou U Uw stiefkind kunnen adopteren. Op deze wijze zal het stiefkind dezelfde erfrechten krijgen als uw eigen kind en zal in geval van overlijden het reservatair gedeelte van de nalatenschap in gelijke helften onder beide kinderen worden verdeeld.

Bijvoorbeeld:

An en Jos gaan beiden over tot adoptie van hun respectievelijk stiefkind.

Jos sterft:

- Het reservatair gedeelte is $\frac{2}{3}$ of 100.000 EUR.
- Kris en Jan erven elk 50.000 EUR
- An erft $\frac{1}{3}$ of 50.000 EUR

An sterft:

- Het vermogen van An bestaat nu uit 150.000 EUR (eigen deel) + 50.000 EUR (erfenis van Jos). Kris en Jan erven elk 100.000 EUR

Kris en Jan zullen in dit geval beiden 150.000 EUR erven.

Een stiefouderadoptie is evenwel een emotioneel ingrijpende procedure, alwaar vaak ook toestemming vereist is van de ex-partner.

Ten tweede zou U een testament kunnen opstellen in het voordeel van de kinderen van de eerststervende teneinde ervoor te zorgen dat elk van beide kinderen uiteindelijk evenveel zal ontvangen van de integrale nalatenschap.

Ondertussen wordt in de commissie erfrecht binnen de Senaat een nieuw wetsvoorstel besproken. Dit wetsvoorstel beoogt de hervorming van het erfrecht, enerzijds in het verlengde van de reeds bij wetten van 10 december 2012 verwezenlijkte wijzigingen (erfonwaardigheid en plaatsvervulling, schenkingen via levensverzekeringen) en, anderzijds, van de door de regering aangevatte hervorming die vooral op het huwelijksvermogensrecht gericht is (o.a. de huwelijksvermogensrechtelijke regeling van levensverzekeringen).

Het valt af te wachten of de nakende wijzigingen in het Erfrecht een pasklare oplossing zullen bieden op de problematiek van het erfrecht bij wedersamengestelde gezinnen.

Het is in afwachting hiervan dus ten zeerste aan te raden om Uw vermogen op verstandige wijze te plannen in geval van wedersamengesteld gezin teneinde tegemoet te komen aan Uw concrete wensen en omstandigheden.

Vanessa VLIEGEN

Advocaat

ARGUS Advocaten

Kol. Dusartplein 34 bus 1

B-3500 Hasselt

www.argusadvocaten.be

vanessa.vliegen@argusadvocaten.be